

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	221
Land:	Syrien
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Rättschefens kommentar med anledning av säkerhetsläget i Syrien
Udgivet:	31. marts 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	14. april 2011

Rättschefens kommentar

med anledning av

säkerhetsläget i Syrien

Kort historik 2011

President Bashar al-Assad sade när protesterna i Nordafrika spred sig att Syrien var immunt mot demonstrationer, eftersom regimen hade folkets stöd och delade gemensamma värden med det samma. Regimen ser sig som en garant för inrikes stabilitet genom sin utrikespolitik (med de tre pelarna: konfrontation med Israel, stöd till det palestinska och libanesiska motståndet jämte ståndaktighet mot USA.)

Uppmaningar till demonstrationer syntes på Facebook i slutet av januari. Syrier i exil uppmanade till demonstrationer i solidaritet med de egyptiska, men fler journalister och säkerhetsstyrkor dök upp än demonstranter. I början av februari ställdes ändå en del reformer, bl.a. en ny medialag som skulle arbetas fram, frivilligorganisationer som skulle få mer makt, militärtjänsten skulle kortas med tre månader, subventioner infördes på eldnings- och matoljor och det tidigare starkt kontrollerade /närmast stängda internet öppnades upp.

Deraa

Så den 15 mars ledde en ny uppmaning på Facebook till mindre demonstrationer i Damaskus och andra städer, vilka i och för sig snabbt stoppades. I Deraa arresterades 15 skolelever för att ha klottrat frihetsslogans på skolväggar. Det kan ha varit den tändande gnistan till de ganska våldsamma demonstrationer som följde den 18 mars, då en domstolsbyggnad sattes i brand. Demonstrationerna i Deraa slogs ner brutalt. Tre eller fyra människor dog. Fler demonstrationer nästa vecka ledde till att 34 människor dödades. Aktivister uppger att så många som 100 kan ha mist livet sedan demonstrationerna började den 18 mars. Human Rights Watch (HRW) menar att minst 60 människor omkommit i samband med demonstrationer de senaste två veckorna – den siffra som mest återkommer i nyhetsrapporteringen.

Fram till helgen 25 – 27 mars var upproret begränsat till Deraa med omgivande byar och städer.¹ Deraa har ca.75 000 invånare och ligger 10 mil

¹ I Sweida, en dubbelt så stor stad fem mil öster om Deraa, har det också förekommit demonstrationer. Sweida bebos huvudsakligen av druser.

söder om Damaskus vid gränsen till Jordanien. De flesta invånarna är sunnimuslimer och religiöst konservativa. (Moskén al-Omari blev nav för demonstranterna. Myndigheterna uppgav sig ha hittat vapen och ammunition i moskén.) Denna gränsstad har länge varit ett smugglingsnäste, som centralregeringen haft svårt att kontrollera. Klan- och stamtillhörighet är viktigt i området. Att staden ligger i ett fattigt/eftersatt jordbruksområde och för en tid sedan drabbades av svår torka kan ha bidragit till eruptionen.²

Den 18 mars deklarerades som en ”vredens dag” och demonstrationer förekom, förutom i Deraa, i Damaskus, Homs och Banyas. Demonstranternas krav handlade om demokratiska reformer, hävande av undantagstillståndet, respekt för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet – inte Assads avgång.

Efter fredagsbönen den 25 mars marscherade hundratals människor från Omayadmoskén i Damaskus längs Souk el-Hamadiyeh och skanderade ”Daraa är Syrien” och ”vi offrar oss för Syrien”. Motdemonstranter skanderade ”Gud, Syrien och Bashar, det är allt”. Motdemonstranter förekom också i förstaden Douma, men demonstranterna var fler denna ”stolthets dag”. Polis och säkerhetstjänst samtalade/förhandlade först med demonstranterna, men när de inte ville ge upp sina protester/krav slog man till och bröt upp demonstrationen. Inga dödsoffer rapporterades och dagen efter frigavs 260 politiska fångar, de flesta islamister, några kurder och arresterade demonstranter.

Latakia

I helgen spred sig demonstrationerna till den norra kuststaden Latakia, sunnidominerad men med synliga inslag av kristna och alavitiska invånare.³ De senare bebor särskilt bergsområdena utanför Latakia. Hafez al-Assads födelseby finns i närheten. Med honom inleddes den drygt 40-åriga alavitiska kontrollen av såväl Baathpartiet som den syriska staten.

12 dödades under oroligheterna, som enligt regeringen piskades upp av väpnade ungdomsgäng. Två av de dödade var vad som benämndes ”väpnade element”. Resten tillhörde säkerhetsstyrkorna eller var civilbefolkning. Omkring 200 skadade, de flesta tillhörande säkerhetsstyrkorna rapporterades. En journalist bekräftade att väpnade ligister härjade i staden natten mot söndagen. I söndags låg alla gator öde och tysta. Militär har stärkt sin närvaro i både Latakia och Deraa.

Presidenten har avskedat guvernören i provinsen Deraa och lovat utreda dödsskjutningarna samt ställa ansvariga för desamma inför rätta. (I måndags besköts dock ånyo demonstranter i Deraa. Enligt vissa uppgifter sköt säkerhetsstyrkorna i luften för att skingra demonstranterna. Enligt andra uppgifter användes tårgas i samma syfte.)

² Som mest var det kanske 20 000 demonstranter på gatorna i Deraa.

³ 450 000 invånare

Den 24 mars undertecknade presidenten ett dekret om högre löner till statstjänstemän. Dekretet ska träda i kraft den 1 april.

Regeringen avgick den 29 mars, men premiärministern fick presidentens förtroende att leda en expeditiönsministär.

Den 27 mars utlovade en presidentrådgivare att undantagstillståndet, som rått sedan Baathpartiet tog makten 1963, ska upphävas – dock utan att säga när. Fler reformer har utlovats och förväntningarna var nog stora när presidenten, som inte uttalat sig sedan oroligheterna började, höll tal till nationen igår (30 mars). Eventuella förväntningar på genomgripande reformer och ett snart upphävande av undantagstillståndet kom på skam. Talet var tomt på konkreta löften. Istället lade Assad skulden på en utländsk konspiration. Efter talet bröt oroligheter ut i Latakia och ytterligare 16 människor kan ha dödats där. Från andra håll i landet har det inte rapporterats om nya demonstrationer även om många kurdiska företrädare och lokala MR-representanter har uttalat besvikelse över Assads tal. Å andra sidan har massor demonstrerat **för** presidenten de senaste dagarna. Hur spontana dessa demonstrationer varit är svårt att säga, men hundratusentals människor har deltagit i dessa demonstrationer i bl. a. Damaskus, Aleppo och Hassake. Över hela Syrien kan det ha rört sig om någon miljon regeringsvänliga demonstranter. Mindre missnöjes-/demokratidemonstrationer har dock förekommit i såväl Aleppo, Hassake och Qamishli som i städer lite runt om i landet, t. ex. Raqqa och Deir-ez-Zor vid Eufrates.

Idag, en dag efter presidentens tal, meddelade syrisk statsmedia att en juridisk kommitté ska bildas för att förbereda upphävandet av undantagstillståndet. Kommittén ska vara klar med sitt arbete den 25 april.

Hur denna vår utvecklas i Syrien återstår att se. Landet har stark befolkningstillväxt⁴, hög arbetslöshet⁵ och fattigdom⁶ och utbredd korruption. Vad landet saknar är demokrati och ekonomisk tillväxt och detta sammantaget drabbar särskilt den stora delen av befolkningen som är under 30 år. Att bli av med korruptionen är också ett av målen för demonstranterna. Det har bl. a. visats i Latakia där ”Syria Tel”, ett mobilföretag till stor del ägt av presidentens kusin, Rami Makhluf⁷, bränts ner.

⁴ 1974 hade Syrien runt 7 miljoner invånare, 1980 knappt 9 miljoner och idag ca. 23 miljoner.

⁵ 22 %

⁶ 14 % av befolkningen definieras som fattiga

⁷ RM är sedan 2008 svartlistad av USA för korruption.

Bedömning

De protester och demonstrationer som sedan den 15 mars genomförts i Syrien innebär ett försämrat säkerhetsläge i landet med en osäkerhet i bedömningen av den fortsatta utvecklingen.

Uppgiften om att ett flertal personer dödats och skadats i samband med demonstrationer för demokrati och mänskliga rättigheter är allvarlig. Särskilt mot bakgrund av utvecklingen i ett flertal länder i regionen under senare tid finns det anledning att noggrant följa utvecklingen i Syrien.

Utifrån aktuell rapportering framgår att demonstrationer, i mindre omfattning, ägt rum på spridda orter i landet men att oroligheterna i Syrien huvudsakligen är begränsade till städerna Damaskus, Deraa och Latakia. Samtidigt som många personer har dödats och skadats genom regimen agerande finns det indikationer på att de syriska myndigheterna har viss vilja till förhandling i mötet med demonstranterna.

Det kan vidare konstateras att våldsytttringarna i stort sett är knutna till demonstrationer eller andra protestytttringar. Det går mot denna bakgrund inte att göra bedömningen att personer enbart på grund av att de är hemmahörande i Syrien är i behov av internationellt skydd. Något generellt verkställighetshinder föreligger således inte i förhållande till Syrien.

Då förhållandena i ursprungslandet utgör en del av bedömningen av det internationella skyddsbehovet måste den pågående utvecklingen i Syrien beaktas i det enskilda fallet. Vid en sådan individuell prövning kan enskilda individer naturligtvis bedömas vara i behov av sådant skydd.

Mikael Ribbenvik
Rättschef